

Dagens ord – känna

Kort förklaring: Känna betyder att undersöka eller märka något med kroppen.

I den här guiden får du förslag på samling, hur ordet känna kan användas under skoldagen, aktiviteter i Skoltavlan samt förslag på aktiviteter, sånger och böcker som hjälper eleven att upptäcka och förstå ordet känna.

OBS! Tänk på att modellera under hela samlingen och var extra noga med att modellera dagens ord varje gång det förekommer. Modella är när personal använder samma AKK-sätt som eleverna tillsammans med sitt tal, utan krav på att eleven ska göra det. Detta kan göras med gester, tecken eller bildsymboler (i exempelvis kommunikationskortor, kommunikationsböcker eller digitala hjälpmedel).

Samling (20 min)

Introduktion av dagens ord

- Lyssna på Känna mer av Linn Johnels. Modella särskilt ordet känna.
- Berätta att dagens ord är känna.
- Säg ordet känna med klassens gemensamma AKK-system.
- Be eleverna leta upp ordet i sina individuella AKK-system. Elever som inte har ett eget AKK-system kan använda basordskartan som följer med materialet. Om ordet inte finns i elevernas system så lägg till det.

Förklara ordet

- Säg ”Känna betyder att undersöka eller märka något med kroppen”.
- Synliggör ordet känna genom att känna på kotten och prata om att du känner på kotten och hur den känns. En personal ropar ”jag vill känna” och får känna. Om någon elev ger signal om att vilja känna, bekräfta och låt den eleven känna. Vifta med solfjädern och upprepa. Någon smyger upp och sprutar vatten. Prata om att du känner något, hur det känns och gissa vad det kan vara.

Förslag på material:

kotte, solfjäder, blomspruta

Läs berättelsen

Läs berättelsen om Skutt antingen på skärm eller utskriven. Låt eleverna känna på samma föremål som Skutt. Här kommer ordet känna naturligt in.

Förslag på material: vatten, pinne, slime, sten, gräs, filt och låda eller påse som rymmer sakerna.

Tips! Ha flera uppsättningar om möjligt.

Ordbild

- Visa ordbilden, ljuda fonemen (**k-ä-nn-a**) och följ med fingret. Ordbilden finns i slutet på denna handledning.
- Sätt upp ordbilden på väggen.

Extra aktivitet

Lyssna på en sång eller titta på ett videoklipp.

Sånger:

- Sinnenas spektakel med Yrias värld
- Kännarblues med Små barns skapande
- Känner dig med Anton Hagman
- Lär känna världen med Disney Junior
- Tomten och trollet tänker om känsl

Böcker:

Tiger, tiger, tiger av Åsa Lind.

Tecken på lärande

- Eleven tittar mer när du tecknar/använder deras AKK.
- Eleven tittar mer på sitt AKK.
- Eleven reagerar när du säger ordet.
- Eleven utforskar ordet i sitt AKK. Tolka och svara på de symboler eleven väljer även om det inte är det aktuella basordet.
- Eleven verkar förstå ordet i en vardagssituation, exempelvis vid maten, påklädning eller bokläsning.
- Eleven verkar även förstå ordet i nya situationer och aktiviteter.
- Eleven använder ordet oftare i situationer där det passar in.

Använd ordet under hela dagen

Kom ihåg: Modella bara ordet, förhör inte eleverna om deras förståelse av begreppet. Uppmärksamma och svara när eleven själv uttrycker något, oavsett om det är ett basord eller inte. Om eleven kan uttrycka ordet och vet vad det betyder så ställ öppna frågor eller vänta och förvänta. Instruera eller uppmana dem inte att använda fokusordet.

Använd ordet känna under hela skoldagen, exempelvis stanna och känn på ytor på promenaden, känn om vantarna är torra, känn om du står stadigt/sitter skönt. Hämta inspiration nedan och försök att använda olika kommunikativa funktioner under dagen.

Kommunikativa funktioner

Önskemål och behov	Protestera	Berätta, fråga, svara	Kommentera
vill känna känna mer känna på annat	inte känna vill inte känna	vi kände på... vi har känt på... hur känns den? den känns (som svar)	den känns ... jag känner på den

Undervisningsmaterial i Skoltavlan

I Skoltavlan finns följande övningar som innehåller basordet känna. Du hittar dem i biblioteket under kategorin kommunikation. Information om inställningar för materialen finns i den övergripande handledningen för basord.

- Skutt – berättelse
- Skutt – ramsa
- Skutt – välj samma
- Skutt – samtalskarta
- Känna – övning
- Känna – trycka/hända
- Känna – skriva ord

Tips! Du kan också skriva ut text, bilder, bildsymboler och samtalskartor till berättelser och ramsor som stöd i undervisningen. Materialen finns på samma sida som denna lärarhandledning på Skoltavlans hemsida.

Förslag på aktiviteter utifrån ämnesområden

Estetisk verksamhet	Måla med <u>Puffy paint</u> . Känn på påsen, känn när färgen torkat.
Läsa, skriva	Döp era Puffy paint-verk (eleverna kan använda sina AKK-system, bilder på sina favoritsaker/favoritartister, färger etc). I konst är inget rätt eller fel, konstnären bestämmer. Skriv namnet på verket ovanför.
Motorik	Ta in massor av torra löv, lägg er ner och känn (och hör) vad som händer när ni rör er.
Vardagsaktiviteter	I affären: Känn hur olika frukter känns, ett mjölpaket och ett flingpaket, frysta varor, hur kassen blir tyngre och tyngre.
Verklighetsuppfattning	Känn och sortera matvaror efter om de känns kalla/varma eller tunga/lätta.

Fler förslag som inspiration!

Känselfåse

Material: påse med vardagsföremål som eleverna känner igen (sten, sked, kotte, legobit), en dubblett av föremålen eller bilder på dem

Ord, fraser: känna, känt färdigt, känna mer, känna på annat, har du känt?

Gör så här: Låt eleverna känna och prata om hur det känns och om de kan känna vad det är. Eleverna kan svara med sina AKK-system (hjälp dem vid behov att navigera till rätt sida), titta eller peka på föremålen eller bilderna eller endast intressera sig för att känna på föremålet i påsen och sedan dubbletten.

Jag känner med...

Material: Något som vibrerar, något varmt eller kallt etc, väljabilder eller väljakartor med olika kroppsdelar samt ordet känna.

Ord, fraser: känna, känt färdigt, känna mer, känna på annat, har du känt? känner med...

Gör så här: Visa föremålet och sjung kännarblues (byt ut texten mot "jag känner det med..."). Visa hur du känner med olika kroppsdelar. En personal sitter bredvid och modellerar ordet känner och kroppsdelarna i väljakartan. Låt först en personal och sedan eleverna välja vilken kroppsdel de vill känna med. Sjung eventuellt låten igen medan eleverna känner.

Gemensamt skrivande

Skriv fylla-i-meningar, till exempel på temat i affären: Jag känner på _____.

Eleverna kan välja ord att fylla i meningen med:

- foton eller bilder på matvaror
- mat och dryck i sitt AKK-system

OBS! Vägledning för detta moment hittar du i den övergripande lärarhandledningen.

Ordbild

k ä n n a

